

NOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft: - voorontwerp van decreet tot wijziging van diverse
onderwijsdecreten, wat betreft de flexibilisering van de organisatie van de
levensbeschouwelijke vakken
 - Principiële goedkeuring

Samenvatting

Dit decreet verbetert de organisatie van de levensbeschouwelijke vakken door scholen meer flexibiliteit te bieden en door een administratieve vereenvoudiging bij de aanstelling van een leerkracht levensbeschouwelijke vakken. In het licht van de toekomstige besparingsoefening biedt het decreet ook de mogelijkheid aan schoolbesturen om de dienstanciënniteit die leerkrachten levensbeschouwelijke vakken verwierven, te valoriseren in functie van maximale tewerkstellingsmogelijkheden in een ander vak.

1. SITUERING

A. BELEIDSVELD/INHOUDELIJK STRUCTUURELEMENT/BELEIDSDOELSTELLING

Beleidsveld: basis- en secundair onderwijs

Beleidsmatige doelstelling: hervorming van de levensbeschouwelijke vakken.

B. VORIGE BESLISSINGEN EN ADVIEZEN

Voor het voorontwerp van decreet werden de volgende adviezen verkregen:

- Wetgevingstechnisch en taaldvies op 9 december 2025 (nr. 2025/523)
- JoKER-advies op 4 december 2025
- Advies van Inspectie van Financiën op 1 december 2025

2. INHOUD

Dit voorontwerp van decreet houdt een flexibilisering van de organisatie van de levensbeschouwelijke vakken in.

Doelstelling van het Regeerakkoord en het centenboekje

Het Regeerakkoord van de Vlaamse Regering 2024-2029 stelt het volgende:

“Het opsplitsen van leerlingen in het officieel onderwijs per levensbeschouwing is organisatorisch moeilijk. We maken daarom voor het officieel onderwijs de omslag naar een model waarin we twee uur interlevensbeschouwelijke dialoog voorzien in het basis en secundair onderwijs binnen de lessentabel.”

In de Vlaamse Begroting 2025-2029, toegevoegd aan het Regeerakkoord, is daarnaast een besparing op de levensbeschouwelijke vakken van 33 miljoen in 2026 en 100 miljoen per jaar vanaf 2027 voorzien.

Omdat de besparingen ingaan vanaf schooljaar 2026-2027 worden enkele maatregelen genomen om de organisatie van de levensbeschouwelijke vakken te verbeteren en om de besparingen te realiseren.

Organisatorische optimalisaties

De organisatie van de levensbeschouwelijke vakken vormt een uitdaging. We nemen daarom verschillende maatregelen om de organisatie te flexibiliseren:

1. We maken het mogelijk voor scholen om de uren van het levensbeschouwelijk onderwijs te bundelen, bijvoorbeeld 4 uren levensbeschouwelijk onderwijs per 2 weken. Deze flexibiliteit biedt scholen meer ruimte om rekening houdend met de lokale context het levensbeschouwelijk onderwijs te organiseren.
2. We zullen voorzien dat de cursussen levensbeschouwelijke vakken niet meer parallel georganiseerd moeten worden. Dit vereist een aanpassing van diverse besluiten van de Vlaamse Regering. Het loslaten van het verplicht parallelisme kan er niet toe leiden dat leerlingen die een bepaalde levensbeschouwelijke cursus volgen, meer of andere lessen krijgen dan leerlingen kiezen voor een andere levensbeschouwelijke cursus.
3. Het financieringssysteem laat toe dat lestijden volgens het bestaande mechanisme worden overgedragen. Ook maken de recente aanpassingen van de regelgeving over lesbijwoning in een andere school in het basisonderwijs en interactief afstandsonderwijs in het secundair onderwijs het mogelijk om alles flexibeler te organiseren.

We faciliteren zo maximaal de samenwerking tussen scholen, zonder daarbij het recht op levensbeschouwelijk onderwijs uit te hollen of de keuzevrijheid van ouders te verhinderen.

Herziening van de financiering

Het huidige financieringsmodel voor het levensbeschouwelijk onderwijs wordt herzien zodat leerlingen minder snel worden opgesplitst in kleine groepen. Hierbij wordt niet geraakt aan het recht van elke ouder om te kiezen voor levensbeschouwelijk onderricht in één der erkende levensbeschouwingen of niet-confessionele zedenleer.

Wel wordt gezorgd voor een meer rationele financiering, grotere klasgroepen, graadklassen, klassen over onderwijsvormen heen (in het secundair onderwijs) en minder voordelige splitsingsnormen. De klassplitsingsnormen voor de minder gevolgde cursussen liggen bijvoorbeeld zeer laag. Zo kan in het gewoon basisonderwijs een minder gevolgde cursus vanaf 10 leerlingen, opgesplitst worden bij een veelvoud van 5 leerlingen wanneer de overeenstemmende leerlingengroep van de meest gevolgde cursus opsplitst. In het gewoon secundair onderwijs kunnen de minder gevolgde cursussen ook gesplitst worden in 2 klassen vanaf 10 leerlingen (in drie klassen vanaf 21 leerlingen, in vier klassen vanaf 28 leerlingen enz.... per volledige schijf van 7 leerlingen). Het aantal klassen van de minder gevolgde cursussen kan nooit het aantal klassen van de meest gevolgde overschrijden.

De berekeningswijze van de lestijden/uren-leraar levensbeschouwelijke vakken zijn opgenomen in verschillende besluiten van de Vlaamse Regering. De berekeningswijze zal dus in die besluiten van de Vlaamse Regering gewijzigd worden. Daarnaast wordt een specifieke delegatie naar de Vlaamse Regering voorzien voor het buitengewoon secundair onderwijs (nu wordt dit immers niet geregeld).

Door deze principes al mee te geven in de memorie van toelichting geven we al de krijtlijnen mee over hoe we de besparingen zullen realiseren. Daarom wordt niet ingegaan op de opmerking van de Inspecteur van Financiën om dit onderdeel te schrappen in de memorie van toelichting.

Personeel

In deze tijden van lerarentekort, willen we zoveel mogelijk leerkrachten aan boord houden. De leerkrachten levensbeschouwelijke vakken, die naar aanleiding van de uit te voeren besparing of in de toekomst lesuren zouden verliezen, willen we zo maximaal mogelijk toeleiden naar andere vakken.

Om dat te kunnen doen, werken we drempels in de regelgeving weg. Zo zullen we het bijvoorbeeld mogelijk maken dat schoolbesturen de dienstanciënniteit die leerkrachten LBV verwierven in de levensbeschouwelijke vakken valoriseren in functie van maximale tewerkstellingsmogelijkheden in een ander vak.

In haar advies vraagt de Inspectie van Financiën zich af waarom de beperking tot 290 dagen niet geldt voor de niet-levensbeschouwelijke lesgevers en waarom het schoolbestuur niet verplicht wordt om deze anciënniteit mee te tellen.

De dienstanciënniteit wordt per ambt opgebouwd, waardoor leerkrachten levensbeschouwelijke vakken die naar een ander vak/ambt overstappen vandaag per definitie opnieuw moeten beginnen met het opbouwen van dienstanciënniteit. Het principe om een schoolbestuur de mogelijkheid te bieden om onder bepaalde voorwaarden prestaties die werden geleverd in een bepaald ambt tot 290 dagen te laten gelden in een ander ambt, geldt trouwens vandaag al als een bestaande uitzondering in de decreten rechtspositie. Door deze mogelijkheid te beperken tot het valideren van maximaal 290 dagen (het equivalent voor 1 schooljaar aan prestaties), is het de bedoeling om de mobiliteit te stimuleren met behoud van bepaalde rechten, zonder daarom al te grote competitieve effecten binnen de schoolteams te creëren.

Deze bepaling wordt als een mogelijkheid voor een schoolbestuur ingeschreven, omdat dit eenzijdig opleggen als verplichting een contraproductief effect zou kunnen hebben. In dergelijk geval zou een personeelslid dat voordien prestaties in een ander ambt heeft geleverd, bij indienstneming

onmiddellijk bepaalde statutaire rechten verwerven zonder dat het schoolbestuur daar kan op ingrijpen. Dat zou de maatregel niet aantrekkelijk maken voor schoolbesturen.

We zullen bij besluit ook mogelijk maken dat vast benoemde leerkrachten LBV kunnen worden wedertewerkgesteld als leerkracht (onderwijzer, leraar secundair onderwijs, ...), voor zover ze hiervoor een vereist bekwaamheidsbewijs (verplichte wedertewerkstelling) of voldoende geacht bekwaamheidsbewijs (vrijwillige wedertewerkstelling) hebben.

Van voordracht naar een visum voor leerkrachten levensbeschouwelijk onderwijs

Het huidige systeem waarbij een leerkracht LBV bij elke aanstelling in een school moet worden voorgedragen door de erkende instanties en verenigingen van de betrokken godsdienst of niet-confessionele zedenleer, wordt vervangen door een visum. Dit visum, dat toegekend wordt door de erkende instanties of verenigingen, bevestigt dat de leerkracht door de erkende instanties of verenigingen erkend wordt en geschikt verklaard om het betrokken levensbeschouwelijk vak te geven en zal gelden als aanstellingsvoorwaarde. Deze beleidswijziging is geïnspireerd op het visum-systeem zoals dat vandaag al in de Franstalige Gemeenschap bestaat.

Door deze wijziging wordt de aanstellingsprocedure vereenvoudigd: schoolbesturen en directies moeten bij een tijdelijke aanstelling, vaste benoeming, mutatie, ... enkel nagaan of het personeelslid over een geldig visum beschikt. De nood aan individuele voordrachten en tussenkomst van inspecteurs bij elke stap verdwijnt, wat de administratieve lasten vermindert en de organiseerbaarheid voor scholen vergroot.

De erkenningsbevoegdheid van de erkende instanties en verenigingen blijft behouden: zij bepalen de geschiktheid van de (kandidaat) leerkrachten LBV en kunnen het visum intrekken indien nodig. Deze bijsturing zorgt er ook voor dat de inspecteurs LBV meer ruimte krijgen om zich te focussen op de begeleiding, coaching en evaluatie van leerkrachten LBV.

Inspectie van Financiën vraagt zich in haar advies af of de handelingsvrijheid van de erkende instanties en verenigingen niet onevenredig beperkt wordt. In het huidige systeem van voordracht kan een erkende instantie of vereniging via de concrete voordracht voor elke (wijziging van) aanstelling bepalen of de leerkracht geschikt is voor een specifiek levensbeschouwelijk vak in een specifiek onderwijsniveau, en in het secundair onderwijs eventueel zelfs in een bepaalde graad. Die specificiteit valt in het nieuwe systeem weg.

Scholen en schoolbesturen moeten zich bij de aanstelling van leerkrachten wel houden aan de bekwaamheidsbewijzen. Die geven immers aan in welk vak, welke onderwijsniveau(s) en in welke graden en onderwijsvormen een leerkracht aangesteld kan worden. Het visum zal gelden voor alle opdrachten waarvoor betrokkene over een bekwaamheidsbewijs beschikt. De erkende instanties en verenigingen blijven bevoegd voor het vastleggen van die bekwaamheidsbewijzen, die bekrachtigd worden door de Vlaamse regering.

Bovendien zullen de erkende instanties en verenigingen het visum ook te allen tijde kunnen intrekken. Dat zorgt ervoor dat een erkende instantie een visum bijvoorbeeld kan uitreiken aan een personeelslid onder de voorwaarde dat het personeelslid binnen een bepaalde termijn een bijkomende professionalisering realiseert in functie van het geven van het levensbeschouwelijke vak. En als het personeelslid dan uiteindelijk niet aan die voorwaarde voldoet, heeft de erkende instantie de volle bevoegdheid om het visum terug in te trekken.

3. BESTUURLIJKE IMPACT

A. BUDGETTAIRE IMPACT VOOR DE VLAAMSE OVERHEID

Dit decreet heeft geen budgettaire impact. De budgettaire impact zal blijken uit de wijzigingen van de desbetreffende besluiten van de Vlaamse Regering.

Het advies van de Inspectie van Financiën werd ontvangen op 1 december 2025. Er is geen begrotingsakkoord nodig. De replieken op de bijkomende opmerkingen van de Inspectie van Financiën zijn opgenomen bij de inhoudelijke toelichting bij de maatregelen.

B. ESR-TOETS

Geen impact

C. IMPACT OP HET PERSONEEL VAN DE VLAAMSE OVERHEID

Het voorontwerp van decreet heeft geen weerslag op het personeelsbestand en op het personeelsbudget van de Vlaamse overheid, zodat het akkoord van de Vlaamse minister, bevoegd voor het algemeen beleid inzake personeel en organisatieontwikkeling, niet vereist is.

D. IMPACT OP DE LOKALE EN PROVINCIALE BESTUREN

Het voorontwerp van decreet heeft geen directe weerslag op de financiën van de lokale en provinciale besturen, noch op personeelsvlak, noch op het vlak van de werkingsuitgaven, de investeringen en schuld en de ontvangsten.

4. VERDER TRAJECT

Volgend op de eerste principiële goedkeuring van het voorontwerp van decreet tot wijziging van diverse onderwijsdecreten, wat betreft de flexibilisering van de organisatie van de levensbeschouwelijke vakken wordt advies gevraagd aan de Vlaamse Onderwijsraad (VLOR).

Het voorontwerp van decreet zal voorgelegd worden aan de bevoegde onderhandelingscomités.

5. VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist:

1. haar principiële goedkeuring te hechten aan het bijgaande voorontwerp van decreet tot wijziging van diverse onderwijsdecreten, wat betreft de flexibilisering van de organisatie van de levensbeschouwelijke vakken en de bijhorende memorie van toelichting;
2. de Vlaamse minister van bevoegd voor onderwijs te gelasten:
 - a. Over voormeld voorontwerp van decreet een advies in winnen van de Vlaamse Onderwijsraad (VLOR);
 - b. De minister-president van de Vlaamse Regering te verzoeken voormeld voorontwerp van decreet op de agenda te plaatsen van een gemeenschappelijke vergadering van het Sectorcomité X en van de onderafdeling Vlaamse Gemeenschap van afdeling 2 van het Comité voor de provinciale en de plaatselijke overheidsdiensten voor onderhandeling over alle artikelen met personeelsconsequenties;
 - c. Voormeld voorontwerp van decreet op de agenda te plaatsen van een vergadering van het overkoepelend onderhandelingscomité van het vrij gesubsidieerd onderwijs voor onderhandeling over alle artikelen met personeelsconsequenties.
3. de Vlaamse minister bevoegd voor het onderwijs te machtigen te beoordelen of voornoemde onderhandelingen aanleiding kunnen geven tot aanpassing van de heden door de Vlaamse Regering principieel goedgekeurd tekst, te gelasten over voornoemd voorontwerp van decreet het advies in te winnen van de Raad van State, met verzoek het advies mee te delen binnen een termijn van dertig dagen, zoals bepaald in artikel 84, §1, eerste lid, 2°, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State, als de Vlaamse minister oordeelt dat voornoemde onderhandelingen geen aanleiding geven tot aanpassing van de heden door de Vlaamse Regering principieel goedgekeurde tekst.

De Vlaamse minister van Onderwijs, Justitie en Werk,

Zuhal DEMIR